

АНАЛІТИЧНИЙ ДАЙДЖЕСТ

МІЖНАРОДНИЙ ІНСТИТУТ ОСВІТИ, КУЛЬТУРИ ТА ЗВ'ЯЗКІВ З ДІАСПОРОЮ

ЯК ВПЛИНЕ МАСОВА ІММІГРАЦІЯ В ЄС НА ЕКОНОМІКУ ДЕЯКИХ КРАЇН-ЧЛЕНІВ?

Автор: Оксана П'ятковська
(к.е.н., наук. співробітник)

Протягом вересня проблеми біженців опинилися у центрі уваги лідерів ЄС, які на надзвичайному саміті обговорювали спільну міграційну політику. Міністри внутрішніх справ ЄС відійшли від традиції консенсусу і більшістю голосів ухвалили план перерозподілу 120 тис. біженців серед країн-членів ЄС, проти якого проголосували чотири країни – Чеська Республіка, Словаччина, Румунія, Угорщина. Польща напередодні Саміту виступала у спільній заяві з Чехією, Угорщиною та Словаччиною проти системи розподілу обов'язкових квот, тому після Саміту згода Польщі прийняти додаткові 5 тис. біженців сприймається у політичних колах Польщі неоднозначно.

Насправді ж деякі аналітики вважають, що небажання цих східноєвропейських держав приймати біженців не відповідає економічній логіці, оскільки біженці – це переважно молоді висококваліфіковані особи. Так, за результатами проведеного опитування ManpowerGroup було з'ясовано, що 2 з 5 фірм у Польщі «ведуть боротьбу» за заповнення вакантних посад. В Угорщині – майже половина не можуть знайти необхідні трудові ресурси. Хоча у Чехії та Словаччині такі показники дещо нижчі (18% та 28% відповідно), однак зараз спостерігається тенденція до їхнього швидкого зростання.

«Небажання східноєвропейських держав приймати біженців не відповідає економічній логіці»

Ситуація у сфері IT-послуг у цих країнах є ще гіршою, оскільки більшість працівників цієї індустрії емігрували до країн Західної Європи та США. Так, уже в 2014 р. попит Польщі на IT-фахівців перевищував пропозицію на 50 тис. осіб.

Іронією долі називають деякі експерти той факт, що країни Східної Європи, які так вперто протистоять імміграції біженців, мають найнижчі показники природного приросту населення. Серед лідерів – Угорщина, після неї Польща – країна, в якій протягом останніх кількох десятиліть традиційною вважається невеличка сім'я. Це зумовлює старіння нації та зменшення частки працюючих відносно осіб пенсійного віку. Щодо Чехії, то прогнозується, що через 25 р. на одного пенсіонера тут буде припадати 4 працюючі особи.

Водночас, згідно з планами Європейської Комісії, квоти прийому біженців мали нараховуватися на основі таких критеріїв, як обсяг ВВП, чисельність населення, рівень безробіття та число вже прийнятих біженців. За цією формулою найбільше навантаження мало лягти на Німеччину, Францію та Італію: Німеччина повинна була б приймати 18,42% біженців, Франція – 14,17% та Італія – 11,84%. Однак на позачерговому Саміті

КОРИСНІ ЛІНКИ:

Seeking a Fair Distribution of Migrants in Europe

(«The New York Times»)
<http://www.nytimes.com/interactive/2015/09/04/world/europe/refugee-distribution.html>

Is migration good for the economy?

(політичні дебати)
<http://www.oecd.org/migration/mig/OECD%20Migration%20Policy%20Debates%20Numero%202.pdf>

Refugees: Economic Boon or Burden?

(US News)
<http://www.usnews.com/news/blogs/data-mine/2015/09/15/would-syrian-refugees-be-an-economic-boon-or-burden>

Exploring New Avenues for Legalisation for Labour Migration to the EU

(дослідження)
[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/536452/IPOL_STU\(2015\)536452_EN.pdf?utm_source=MP_C+Newsletter&utm_campaign=0aba26b3bc-MPC_Study_EP_labour_migration_9_24_2015&utm_medium=email&utm_term=0_5739ea1f8b-0aba26b3bc-73996609](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/536452/IPOL_STU(2015)536452_EN.pdf?utm_source=MP_C+Newsletter&utm_campaign=0aba26b3bc-MPC_Study_EP_labour_migration_9_24_2015&utm_medium=email&utm_term=0_5739ea1f8b-0aba26b3bc-73996609)

Europe's Migration Crisis in Context: Why Now and What Next?

(аналітика)
<http://www.migrationpolicy.org/article/europe-migration-crisis-context-why-now-and-what-next>

Німеччина погодилася на 31445 біженців, що становило 26 %.

Більшість економістів погоджуються з тим, що сучасну трагедію біженців Європа може перетворити на економічний позитив. Так, існує термін «імміграційний профіцит», який означає додатковий попит на товари і послуги, які створюють іммігранти, стимулюючи виробництво. Інтеграція іммігрантів як трудових ресурсів означає зниження собівартості продукції і подальше зростання виробництва, тобто економічний розвиток. Сьогодні сирійські мігранти – молоді та кваліфіковані спеціалісти – є «знахідкою» для Німеччини, яка бореться зі старінням нації, проблемами забезпечення пенсійних виплат та скоренням чисельності осіб працездатного віку.

Так, до початку масової імміграції біженців до Німеччини прогнозувалося скорочення чисельності населення цієї країни як мінімум на одну десятю до 2060 р., а скорочення працездатного населення – на 6 млн. осіб уже протягом найближчих 15 років.

Згідно з розрахунками експертів, через чотири-п'ять років потенційна економічна вигода для Німеччини від прийому іммігрантів становитиме близько 11 млрд. дол. США в рік, з урахуванням усіх необхідних витрат для інтеграції

біженців.

Інші розрахунки доводять, що цьогорічна імміграція потребує витрат з бюджету Німеччини у розмірі не менше 6 млрд. євро, однак уже протягом найближчих років іммігранти забезпечать додаткові 1,7% економічного зростання країни.

На протипагу побоюванням деяких економістів, що потреба у забезпеченні біженцям європейських умов життя може мати велике фіскальне навантаження, наводять приклад Туреччини, для якої витрати на біженців у розмірі 5,37 млрд. євро не вплинули суттєво на її фінансову систему.

Як зазначає Міністр фінансів Німеччини, короткострокові фінансові виклики, що створюють новоприбулі іммігранти, можна вирішити, натомість це матиме довготермінові позитивні ефекти. Зокрема Міністр наводить висновки експертів Центру Європейських Економічних Досліджень та інших аналітичних центрів, які доводять, що розміри в подальшому сплачених іммігрантами податків суттєво перевищать їхні потреби у соціальних виплатах.

Також існують приклади успішної інтеграції біженців як робочої сили на ринку праці Лівану. Зокрема, згідно з останнім економічним звітом Світового банку, зростання біженців на 1%

призводить до зростання ліванського експорту послуг на 1,5%. Такий позитивний вплив на економіку приймаючої країни спостерігається не лише в Лівані. Проведені комплексні дослідження у Танзанії доводять наявність позитивного економічного ефекту від імміграції руандських та бурундських біженців.

Однак Жан-Крістоф Дюмонт, експерт з міграційних питань, наголошує, що такі висновки є завчасними, оскільки не можна очікувати, що біженці перетворяться на трудових іммігрантів «відразу з тієї миті, як зійдуть з автобуса». Він зазначає, що біженці пережили дуже драматичні події та потребують певного часу, щоб адаптуватися до нових умов. На його думку, необхідно не менше 5-6 років, щоб біженці досягли такого рівня зайнятості, як трудові іммігранти, які приїжджають до Європи за програмами возз'єднання сімей до своїх родичів, які уже мають статус резидента, або не менше 15 років, щоб досягти рівня зайнятості корінного населення ЄС.

Отож, соціально-економічні наслідки гуманітарної допомоги ЄС у наданні притулку біженцям будуть залежати від обраного правильного курсу міграційної політики.

Аналітичний дайджест містить короткий огляд аналітичних записок, експертних оцінок, оприлюднених у ЗМІ, наукових публікацій та інших інформаційних джерел щодо проблем міграції

Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою
Національного університету «Львівська політехніка»

Україна
79013 м. Львів
вул. С.Бандери 32Д
тел. +380322580151